

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

56. Libti Confusij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

silentio imposuit, sed periculo longè grauiori coacti sunt verbum exponere, quod in eandem Literatus quidam de Confusio sententiam male accipiens, librum scripsit aduersus fidem Christianam. Explicationem symboli Sinicè nostri vulgauerant, in descensu Christi ad inferos, narrabant ab eo assertos cælo Patriarchas quibus ante aduentum Saluatoris oclusum manserat. Cæterum nulla Confusij mentio, sed ex consequenti, interpretatus vaser teneri Confusum subterraneo carcere, (sic inferos vocant) fidem quæ hoc doceret Christianam auersatus, velut mendacem impugnavit: eam ob rem furori talium hominum, ne qua eiusmodi daretur occasio, carceris vocem mollire oportuit, tam acuti est sensus reuerentia Sinarum erga suum Confusum.

Eius tandem libros ad ea quæ passim occurrent nosse iuuerit quinam, & quales sint. Codices primum compilauit quinque, partim ex iis quæ elucubratur, partim quæ Prisci sapientes iidemque Reges: duobus historicis gesta complexus est Sinarum Regum lectissima, & aliorum quos virtutis excellæ & prudentiæ flos, posterorum dignos memoria, & imitatione effecerant. Tertio poësim, non fabulosam, amatoriam, inauem, mulcendis auribus tornatam; sed grauem Philosopham, documenta virtutum ex ingeniis hominum, populorum variis moribus, priuatis rebus & publicis ducentem. Quarto Philosophiam naturalem mysticis numeris comprehendit, & accommodauit fingendis moribus. Quintum cerimonis sacrorum prætexendis dicauit, & comitati ciuicæ præscribendæ rituum Vrbanorum. Doctrinas hos libros appellant, nec fas putant illos impugnare, sunt & alij quatuor, sed longè his impares; vnus Suntij cuiusdam quem frater Confusij filium habuit, reliquos Mentius, Cautius, & aliis edidere, omnes magno doctrinæ politicæ ac moralis nomine laudatos, & multorum elucidatos notis, quarum vnæ solum sensu legitimo putantur illos exponere: certè Mentius de suo damnatæ doctrinæ principiis librum suum insecit. Nolim autem his voluminibus tractata sic accipi, vt modo & Methodo digesta opus conflauerint alia morale, politicam alia, definitione virtutum, & officiorum multiplici, partitionibus, & argumentis absolutum (dialecticam Sinæ, ac Rhetoricam ignorant, nisi quam illos natura docuit.) Constant omnia ex solitariis, & diuulsis præceptionum, & iudiciorum obseruationibus & sententiis, solo tranquillæ & exultæ naturæ instinctu conceptis, cuiusmodi solent præstanti homines virtute, ingenio, & experientia concipere. Stylus denique librorum, Epicteticus, non Academicus; nihil rationibus adstruit, sed velut ex notis planèque compertis, conclusiones solas habet quibus ed perringat animus quo illum Confusius destinat, vbi nempe naturæ imperus, nunquam rectum, & verum præoccupet, sed in omnibus sequatur; & quicquid interius à nobis aut exterius dicitur agiturque, proficiscatur ex imperio rationis, sibi tamen vni minimè consulentis, sed publico, cuius singuli pars sumus.

Sic

56.
Libri Co-
fusij.

Sic fore parendo fidelem subiectorum obedientiam, Magistratuuum iubendo auctoritatem moderatam; priuati cuiusque in vitæ officiis seruandis inculpatam virtutem.

56.
Literatorum
Sin. triplex
classis quam
dura Examina
exigat.

Hic Sinarum Magister Confusius; hæc eius librorum auctoritas & fides tam religiosa vt nec syllabam in iis aufint in controuersiam trahere. Ex his ab infimo ad supremos, omnes se fingunt Literati; quicquid ascensu promouerint, contentionibus ingenij, & sciendi merito id debent, multorum examinum seueritate ad purum excocto, tam cæca & acri, vt nec odij vmbra nec gratiæ possit admittere; ac licet ad gradus etiam infimos literarum, exorbendæ sint illis difficultates omni opinione nostra, vsuque grauiore, verum extra illos cum nihil possint sperare diuitiarum & gloriæ, ingenij viribus, & labore confisi sibi à se omnia pollicentur, & si minus in primis, aut mediis, in imis saltem subfelliis locum sibi facturos, nullus enim locus inter Literatos merito suo & præmio vacat, etiam infimus, & abiectissimus nobilitatem ab Rege consequitur, com meatumque rei familiaris in omnem vitam. Facit autem ad hos gradus viam accessu tam arduam causa triplex prima nouem librorum quibus solis eorum insudat opera, character innumerabilis, & varietate infinita linearum, distincta vocum significatio. Imaginosa vi opus est valida, vt comprehendantur, animo figuratum tot millia, sintque in promptu cum vsus est; nam omnes qui teneat, habeatque ad vsu quemlibet expeditas reperitur nemo: altera eharacterum diuersa inter se consociatio, nexûsque multiplex, ex quo velut musiuo, mira existit elegantia figuratorum sensuum, & expressiones eorum acres, & viuidæ; nos enim ex literis voces; illi ex iisdem sententias variè commissis integras componunt. Ad hoc egent sublimis ingenij viuaci acuminis, nec triualibus inuentis contenti, dictorum ambiunt generositatem, ornantque illam omni eruditione ab antiquis suorum historiis, Poëtis & Oratoribus petita; fabulas respuunt tanquam indignas prudenti homine, & recti verique ex falso mendicas. Tertia denique difficultatis causa experimentis continetur, quæ sui præbeant oportet qui ad gradus secundos literarum adspirant; ad hanc limati iudicij quanta firmitas exigatur mox edam: nunc imaginum artifex facultas; excelsi acumen ingenij; & exquisitus iudicij vigor; tria hæc ad magnam scientiam præsidia, cum ægrè in singulis omnia excellant, inde asperum euadit ad Literarios honores iter, ac tantum non inuium: triplici ad eos ascensu examinum scanditur, quorum quisque vt altior sic operosior; superandi sunt singuli probatione ingenij præstantis, contentione laboris in studendo, & quo nullum meriti fortius argumentum, competitorum victoria, quorum est quidem immensus numerus; at qui summum quod præstant assequantur paucissimi. Primum horum agonem vrbes omnes spectant, subiturque veluti apud nos pro baccha laurea. Secundus pro magisterio, certatur solum intra metropoles: